

szetes halállal, és 8 gyermek született. Az eredetileg a transzportozók közül csupán néhány főnek kellett a táborban maradnia. Eichmann neheztelt Brandra, amiért nem sikerült Isztambulból visszatérnie, ezért megparancsolta, hogy anyját és két nővérét tartsák vissza a táborban. Egy főt, dr. Andreas Kassowitzot azért tartották vissza, mert romának vallotta magát, és a németek egy erdélyi népi németre akarták kicserélni. Két kolozsvári ügyvéd, Kertész Jenő, és Weiss Sándor sorsa rendkívül tragikusan alakult. Lányaikat, akik Budapesten éltek, az elsők között deportálták Kistarcsáról (1944. április 29.), és mindketten Bergen-Belsenben végezték.¹³³ A két ügyvéd megpróbálta átmenékiteni lányát a *Bevorzugtenlager*be, mire büntetésül leányaiktól elkülönítve őket is a haláltáborba zárták. A háború vége előtt, illetve röviddel azután mind a ketten meghaltak.¹³⁴

Az első csoportot, benne dr. Fischer Tivadar egykori romániai parlamenti képviselővel, a montreux-i Belmont Szállóban kialakított katonai internálótáborba (*Militärisches Internierungslager*) vitték.¹³⁵ Amikor a második csoport megérkezett, a zsidókat a Montreux-höz közeli Cauxban két táborban helyezték el. Az egyik „gyűjtőtábornak” (*Auffangslager*) az Esplanade és a Regina Szálló adott helyet, ennek élén Hermann Dezső kolozsvári ügyvéd állt.¹³⁶ A másik Les Rochers néven ismert tábor vezetésével Klein Ignácot bízták meg. A csoport Svájcba érkezését követően vezetőinek egy része, köztük Danzig Hillel, kapcsolatba lépett a nagyobb zsidó szervezetek képviselőivel, és rajtuk keresztül az isztambuli Vaada vezetőivel. Chaim Poznertől hathatós segítséget kapva, Danzig újra összeköttetést tudott teremteni Branddal, és rendkívüli erőfeszítéseket tett 250 cionista elvbarátja – „az erdélyi és magyar cionisták színe-java” – érdekében.¹³⁷

1945 áprilisában a svájci hatóságok úgy döntöttek, hogy a Kasztner-csoportot továbbszállítják egy UNRRA-táborba, az algériai Philippeville-be, majd onnan az olaszországi Bariba. A céljuk ezzel az intézkedéssel állítólag az volt, hogy helyet csináljanak a reménybeli további menekültek számára. A döntést összehangolták az amerikaiakkal, akik a csoporttal kapcsolatos bizonyos kötelezettségeket magukra vállaltak. Hermann és Klein táboraik képviselőiben bombázni kezdték a svájciakat és mindezekelőtt a helyi zsidó szervezeteket folyamodványaikkal és memorandumokkal, érzékeltetve a javasolt intézkedés igazságtalanságát, éhségsztrájkjal és a svájci sajtó értesítésével fenyegetőzve.¹³⁸ Kampányuk eredménnyel járt, mert nem sokkal azután, hogy Európában befejeződött a háború, a csoport tagjai szabadon távozhattak. Sokan úgy döntöttek, hogy visszatérnek hazájukba; kb. 700 bevándorlási engedéllyel rendelke-